Kapitel 2

Mp3-01

Hvor kommer du fra?

- Hvor kommer du fra?
- Fra Aarhus.
- Aarhus??? Hvor ligger det?
- I Danmark.
- Men hvor i Danmark?
- I Jylland.
- Jeg kender[1] kun[2] København.
- Aarhus ligger[3] vest for København.
- Det vil sige[4] at København ligger øst for Aarhus?
- Selvfølgelig.

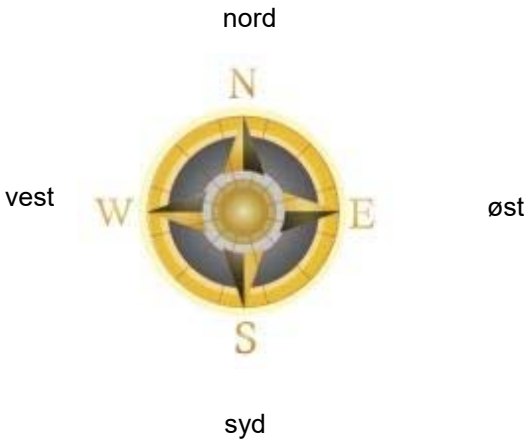

- Hvor ligger Aalborg?
- Aalborg ligger nord for Aarhus.
- Det vil sige at Aarhus ligger syd for Aalborg?
- Det er rigtigt.

Danmark ligger i Nordeuropa.
Ukraine ligger i Østeuropa.
Holland ligger i Vesteuropa.
Spanien ligger i Sydeuropa.

Zielona Gura ligger i det vestlige Polen.
Krakow ligger i det sydlige Polen.
Lublin ligger i det østlige Polen.
Gdansk ligger i det nordlige Polen.

1. znać
2. tylko
3. leżeć
4. det vil sige = to znaczy

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Helsingør ligger i Nordsjælland.
Haderslev ligger i Sønderjylland.
Sjælland ligger i Østdanmark.
Esbjerg ligger i Vestjylland.

Århus ligger 170 kilometer vest for København.
Aalborg ligger 220 kilometer nordvest for København.
Helsingør ligger 40 kilometer nord for København.
Haderslev ligger 110 kilometer syd for Århus.

Mp3-02

Solen står op[1] i øst
↗

Mp3-03

- Hej Tina, hvordan går det.
- Det går fint. Hvad med dig?
- Det går også godt.
  Hvad med din kæreste[3], hvordan går det med ham?
- Ikke så godt. Han har influenza[4].
- Det er jeg ked af[5] at høre[6].
- Hvad med din kone[7], hvordan går det med hende?
- Super. Hun har lige[8] fået nyt[9] job.

Solen går ned[2] i vest
↘

1. stå op = wschodzić (dosłownie: wstaje)
2. gå ned = zachodzić (dosłownie: schodzi)
3. dziewczyna/ chłopak
4. grypa
5. det er jeg ked af = Przykro mi
6. usłyszeć
7. żona
8. właśnie
9. nowy

www.hardenfelt.pl

Hvordan går det?

Mp3-04

👍☺👍	Super/ ekstra/ det går fantastisk/det går rigtigt godt
☺👍	Det går godt
👍	Okay
👎	Det går meget godt
☹👎	ikke så godt/ ikke særlig godt
☹👎👎👎	ikke godt, (UWAGA: potoczne wyrażenie, ale dość popularne): af helvede til[1]

Jeg har det af helvede til!

1. af helvede til = do dupy

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Farver

sort	hvid	blå	rød
grøn	gul	brun	lilla

Ćwiczenie 2.01. Proszę odgadnąć znaczenie przymiotników na tej stronie.

Adjektiver:

glad

sur

lys

mørk

klog

dum

Mp3-05

lille høj

flittig

doven

grim

smuk

aggressiv

rolig

slank

tyk

gammel

ung

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Ordsprog

Mp3-06

at være: być
eller: albo

At være eller ikke at væ-

Mp3-07

Tælle til 20

10 ti
11 elleve
12 tolv
13 tretten
14 fjorten
15 femten
16 seksten
17 sytten
18 atten
19 nitten
20 tyve

2+2=4

18 - 10 = 8

2*9 = 18

15:3=5

Trzy dni tygodnia mają nazwy pochodzące od starych skandynawskich Bogów: Odin, Tor i Freja.

Januar 2011

Mp3-08

mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag
					første	anden
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Czasownik ”być”

infinitiv bezokolicznik	nutid czas teraźniejszy	datid czas przeszły prosty	førnutid czas teraźniejszy dokonany
infinitive - Infinitiv	present - Gegenwart	simple past – präteritum	present perfect - perfekt
at være	er	var	har været

Czasownik „at være” jest także w języku duńskim jednym z najpowszechniej używanych słów. Korzystamy z niego w każdej rozmowie, zarówno żeby przekazać jakąś treść, jak również używamy go jako słowo gramatyczne w postaci czasownika posiłkowego.

Czasownik ten jest oczywiście nieregularny, tak jak większość najpowszechniejszych czasowników.

Pojęcie czasu w odniesieniu do czasowników jest zbliżone do języka niemieckiego bądź angielskiego, ale nie mamy w duńskim gramatycznej formy czasu ciągłego (ang. –ing form).

Jeżeli znasz już język niemiecki bądź angielski, to spróbuj adaptować reguły, które poznałeś ucząc się tych języków. Jeżeli nie znasz j. angielskiego/ niemieckiego, to powinieneś popracować trochę więcej nad ćwiczeniami. Panoramę reguł znajdziesz na: http://www.hardenfelt.com/gramatyka/czasowniki.html

www.hardenfelt.pl

Mp3-09

Stała konstrukcja:

pytanie	odpowiedź pozytywna	odpowiedź negatywna
Er du Polak?	Ja, det er jeg.	Nej, det er jeg ikke.
Er du glad?	Ja, det er jeg.	Nej, det er jeg ikke.
Er han flittig?	Ja, det er han.	Nej, det er han ikke
Er det mandag i dag?	Ja, det er det.	Nej, det er det ikke.
Var Peter hjemme?	Ja, det var han.	Nej, det var han ikke.
Har du været i Warszawa?	Ja, det har jeg.	Nej, det har jeg ikke.

Jest to stała konstrukcja, kiedy mamy odpowiedzieć na pytanie, na które można odpowiedzieć „tak” lub „nie’. Jednak zaledwie „ja” czy „nej” po duńsku jest zdecydowanie zbyt mało i może być odebrane jako obraźliwe.

Også/ heller ikke

Proszę zauważyć konstrukcje: „også” i „heller ikke”.
„Også” oznacza „też/ także”, lecz tylko w znaczeniu pozytywnym. Nie można powiedzieć „også ikke”, bo takie wypowiedzenie będzie dla Duńczyka bardzo dziwne.
„Heller ikke” jest negatywnym odpowiednikiem.

A - Kan du tale dansk?	Kan du tale dansk?
B - Ja, det kan jeg.	Nej, det kan jeg ikke.
A – Det kan jeg også	Det kan jeg heller ikke.

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Mp3-10

EU

Det Europæiske Fællesskab (EF) blev stiftet i 1957 af 6 lande: Frankrig, Italien, Tyskland, Luxembourg, Holland og Belgien. Sammen med England og Irland blev Danmark medlem[1] af EF i 1973. Formålet[2] med EF var at sikre fri bevægelighed[3] for varer[4], arbejde og tjenesteydelser[5] i medlemsstaterne[6]. EF udviklede efterhånden[7] også et politisk samarbejde[8]. Fra 1979 var der direkte valg[9] til EF-parlamentet, og med Maastricht-traktaten fra 1992 blev EF ændret[10] til den Europæiske Union (EU). EU gennemgår en konstant[11] udvidelsesproces[12], og medlemskab er af mange tidligere diktaturstater blevet set som en garanti for demokrati. Polen blev medlem i 2004, og nogle år senere også Bulgarien og Rumænien. Efter flere års forhandlinger fik EU i 2007 en aftale om en fælles EU-forfatning[13].

Mp3-11

Belgien
Frankrig
Tyskland
Italien
Luxembourg
Holland
Danmark
Irland
Storbritannien

Grækenland
Portugal
Spanien
Østrig
Finland
Sverige
Cypern
Tjekkiet
Estland

Ungarn
Malta
Letland
Litauen
Polen
Slovakiet
Slovenien
Bulgarien
Rumænien

www.hardenfelt.pl

1. członek 2. cel 3. przepływ 4. towary 5. usługi 6. państwa członkowskie
7. z czasem 8. współpraca 9. wybory 10. zmienić się 11. nieustanny 12. proces rozszerzenia
13. konstytucja

Ćwiczenie 2.02 Pytania po polsku:

1. Kiedy założono Wspólnotę Europejską?_____
2. Jaki był podstawowy cel UE?_____
3. Co się stało w 2007 roku w Lizbonie?_____

Ćwiczenie 2.03 Pytania po duńsku:

1. Hvilke lande stiftede EU?_____
2. Hvornår blev England medlem af EU?_____
3. Hvor mange medlemmer har EU i dag?_____
4. Er Norge medlem af EU?_____
5. Har Polen en forfatning?_____
6. Hvornår blev EF lavet om til en union?_____

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Udtale!

Litera ”d”

Litera ”d” wymawiamy jako [d], [ð] albo [-].
Wymowa na początku słowa jest zazwyczaj [d].
W środku słowa lub na końcu przeważnie wymawiamy [ð][1] lub [-][2].

Mp3-12

[d]	[ð]	[-]
dig	hedder	hvad
goddag	Odense	goddag
de	syd	England
Danmark	ked af	begyndelse
det	helvede	godt
hvordan	hvid	nord
mandag	rød	Jylland

www.hardenfelt.pl

Sætninger

Hvor kommer du fra?
fra København
i Jylland
det vil sige
øst for Odense
København ligger
det østlige Polen
100 kilometer nordøst for
det går fint
ikke så godt
det er jeg
det er jeg ked af
han har lige
det går meget godt

Mp3-13

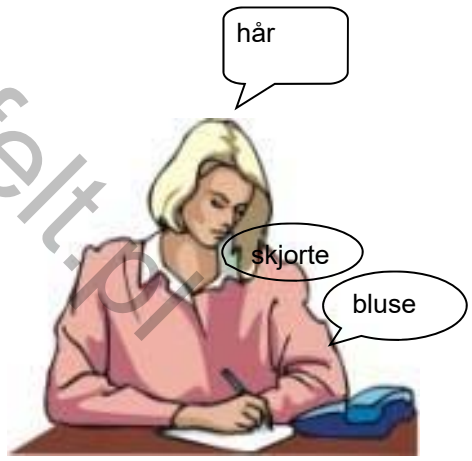

Ćwiczenie 2.04

Hvordan er hun?

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Vokaler – Samogłoski

Literę „e” można wymawiać na różne sposoby, najczęściej jak [e], lecz często też należy wymawiać ją inaczej.

Mp3-14

[e]	et
hedder	begyndelse
bestilt	medlemskab
det	blevet
en	EU

Literę „i” można wymawiać na różne sposoby, najczęściej jak [i], lecz często też należy wymawiać ją inaczej.

Mp3-15

[i]	ni
Tina	ti
vi	kapitel
Italien	sige
Belgien	fint
selvfølgelig	lille

www.hardenfelt.pl

Literę „e” w wyjątkowych sytuacjach wymawia się jak [i].
Literę „i” dość często wymawia się jak [e]. Wtedy jest to krótka głoska.

Mp3-16

[e]	[i]
bestilt	de
lidt	
indbygger	
ikke	
influenza	
nitten	

Ćwiczenie: Stań przed lustrem i wymawiaj:

Krótka głoska: i - e - i - e - i - e - i - e - i - e - i - e

Długa głoska: iii - eee - iii - eee - iii - eee - iii - eee - iii - eee - iii - eee

Krótka głoska: ieieieieieieieieieieieieieie

Długa głoska: iiieeeiiieeeiiieeeiiieeeiiieeeiiieeeiiieee

Zwróć uwagę, jak zmienia się pozycja warg!

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Ćwiczenie 2.05. Ćwiczenia słuchu

Jaki dźwięk słyszysz? Wstaw jedną literę w puste miejsce. Masz do wyboru [d], [ð] albo [-]:

Proszę nie zwracać uwagi na znaczenie słów. Mogą pojawić się słowa, które są używane bardzo rzadko bądź nie istnieją wcale.

Mp3-17

1. ly____
2. man____
3. ____ør
4. arbej____e
5. me____
6. ra____io
7. li____erlig
8. span____
9. he____e
10. lan____
11. gla____

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Ćwiczenie 2.06. Następne ćwiczenie na tych samych zasadach. Masz do wyboru [e] lub [i]:

Mp3-18

1. b___
2. b___
3. f ___
4. f___
5. g___
6. g___
7. l___
8. l___
9. r___
10. r___
11. s___
12. s___
13. t___
14. t___
15. b____de
16. b____de
17. g____de
18. g____de
19. l____de
20. l____de
21. r____de
22. r____de
23. s____n
24. s____n
25. b____n
26. b____n
27. r____n
28. r____n
29. ____dol
30. ____dol
31. ____migration
32. ____mmigration
33. f____
34. f____
35. t____
36. t____
37. s____
38. s____
39. n____
40. n____

www.hardenfelt.pl

Ćwiczenie 2.07
Taldiktat. Proszę wpisać odpowiednią liczbę z pliku dźwiękowego

Mp3-19

a._____
b._____
c._____
d._____
e._____
f._____
g._____
h._____
i._____
j._____
k._____
l._____
m._____
n._____
o._____
p._____

Ćwiczenie 2.08

Proszę wpisać brakujące słowo według wzoru:

1. Bialystok ligger øst for Warszawa.
2. Poznan ligger _____ for Warszawa.
3. Poznan ligger _____ for Wroclaw.
4. Krakow ligger _____ for Lodz.
5. Tyskland ligger i vesteuropa .
6. Norge ligger i _____.
7. Hviderusland ligger i _____.
8. Spanien ligger i _____.
9. Polen ligger i _____.
10. Solen går ned i _____.
11. Solen står op i _____.

www.hardenfelt.pl

Ćw. 2.09 Jak się czuje, jaki on/ jaka ona jest i jak wygląda?

Be-
skriv[1] din kæreste/ søster[2]/
bror[3]

1. opisz
2. siostra
3. brat

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Ćw 2.10 Dyktando. Proszę wpisać brakujące słowa.

Mp3-20

Jeg hedder Magda. Jeg går til dansk hver _____, for _____ har fået et job i Danmark og skal begynde til den _____. Det er et fantastisk job. Jeg skal _____ på en bar i Roskilde, som ligger ca. 30 kilometer vest for _____. I Roskilde _____ jeg bo hos min _____. Han hedder Peter. Peter er høj og har _____ hår. Han studerer på Roskilde Universitet, så jeg tror han er _____, men måske er han bare _____.

www.hardenfelt.pl

Ćw 2.11 Proszę wpisać brakujące słowa.

1. Er _____ dansker? Nej, _____ er han ikke. Han er englænder.
2. _____ du sur? Nej, det er _____ ikke.
3. Jeg kan ikke bokse. Det kan jeg _____ ikke.
4. Har du _____ i København? _____, det har jeg.
5. _____ du glad. Ja, det er _____.

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Hej,
dav
davs
Cześć

Jeg hedder **Christiane**
Mam na imię Egon

Jeg kommer fra **Nordsjælland**
Pochodzę z Sydsjælland
Østfyn
Vestjylland
det vestlige Polen
det østlige Polen
det nordlige Polen
det sydlige Polen
det centrale Polen

ca. 20 kilometer nord for København og 30 kilometer syd for Helsingør
około 20 kilometrów na północ od Kopenhagi a 30 kilometrów na południe od Helsingor
100 kilometer syd for Aarhus
150 kilometer nord for Warszawa
ca. 120 kilometer syd for Warszawa og 200 kilometer øst for Wroclaw
Lidt nord for Poznan
trochę na północ od Poznania

Min	**mor**	**kommer fra**	**Sverige,**	**som ligger**	**øst for**	**København**
Moja	matka	pochodzi ze	Szwecji	która jest położona	na wschód od	Kopenhagi
	far		Danmark		vest	Odense
	kæreste		København		nord	Szczecin
	mand		Lodz		syd	Kielce
	kone		Czestohowa			

Nu bor jeg **i Warszawa**
Teraz mieszkam w Warszawie
i Danmark
på Sjælland
na Selandii
i Horsens

hvor jeg har **et stort, dejligt hus**
gdzie mam duży, fajny dom
et lille, mørkt hus
mały, ciemny dom
en stor, lys lejlighed
duże, jasne mieszkanie
en lille, fugtig lejlighed
małe, wilgotne mieszkanie
et værelse hos en familie
pokój u rodziny

en **rød** **bil,**
grøn cykel
gul motorcykel

to **kloge/ dejlige/ hyperaktive** **børn, og** **en sort** **hund**
dwoje mądreych uroczych hiperaktywnych dzieci oraz czarnego psa
en grå kat
szarego kota
en lille kanin
małego królika

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Jeg hedder Michael.

Jeg er dansker, men jeg	**har boet**	**mange forskellige steder.**	
Jestem Duńczykiem lecz	mieszkałem	w kilku	różnych miejscach
		mange år i Polen	
		kilka lat w Polsce	
	bor	i Polen	
	mieszkam	w Polsce	
		i Danmark	

Jeg har boet 5 år	**i Sydspanien**	**i en by som hedder Malaga –**	
Mieszkałem przez 5 lat	i Nordfrankrig	w mieście	który nazywa się Malaga
	i det østlige Polen		
	i det nordlige Polen		
400 kilometer	**syd**	**for Madrid.**	
	nord	for Poznan	
	øst	for København	
	vest	for Odense	

Jeg har også boet	**i Holland,**	**i en**	**lille**	**by**	**vest for Eindhoven.**
Mieszkałem także	w Holandii	w	małym	mieście	na zachód od Eindhoven
	i England		stor		øst for Warszawa
	i Danmark		dejlig		
	i Polen		smuk		

Jeg har boet	**i Belgien.**
Mieszkałem	w Belgii

Belgien er	**et lille land,**	**som ligger syd for Holland og nord for Frankrig.**	
Belgia jest	małym krajem	który leży	na południe od Holandii i na północ od Francji
	et stort land		
	dużym krajem		
	et rigt land		
	bogatym krajem		

Nu bor jeg	**i Polen,**	**som ligger**	**i Centraleuropa.**
Teraz mieszkam	w Polsce	która jest położona	w Europie Centralnej
	i Danmark,		i Nordeuropa
	i Spanien		i Sydeuropa

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Dav. Jeg hedder Benn Q. Holm.
Cześć. Nazywam się Benn Q. Holm

Jeg er københavner,	**og jeg bor**	**i København.**
Jestem Kopenhagczykiem	i mieszkam	w Kopenhadze
Sjællænder		på Sjælland
Jyde		i Jylland
Århusianer		i Århus
fra Warszawa		i Warszawa
fra Poznan		i Poznan

Jeg kommer fra	**Valby.**	**Valby ligger i**	**den sydlige del**	**af København**
Pochodzę z	Valby	Valby leży w	południowej części	Kopenhagi
	Vesterbro		den nordlige del	af Warszawa
	Mokotow		den østlige del	af Poznan
	Konstancin		den vestlige del	
	Wilanowa			
	Olesnica			

Nu bor jeg	**på Østerbro,**	**som ligger**	**lidt**	**nord**	**for centrum.**
Teraz mieszkam	na Østerbro	który leży	trochę	na północ	od centrum
	på Nørrebro		5 kilometer	syd	
	på Vesterbro			øst	
	på Mokotow			vest	
	på Muranow			nordøst	
	i Wilanowa			sydvest	
	i centrum				

Jeg bor sammen med	**min kæreste.**	**Hun er**	**smuk og dejlig.**
Mieszkam razem z	moim chłopakiem/ moją dziewczyną	Ona jest	piękna i śliczna
	mine forældre	Han er	tyk og grim
		On jest	gruby i brzydki
	min bror		dum og kedelig
			głupi i nudny
	min mand		sjov og glad
			zabawny i wesoły
	min kone		
	en bekendt		
	znajomym		

Vores	**lejlighed**	**er**	**stor og lys**	**Vores**	**hus**	**er**	**stort og lyst**
Nasze	mieszkanie	jest	duże i jasne	Nasz	dom	jest	duży i jasny
			lille og mørk				lille og mørkt
			małe i ciemne				mały i ciemny
			gammel og fugtig				gammelt og fugtigt
			stare i wilgotne				stary i wilgotny
			ny og skinnende				nyt og skinnende
			nowe i błyszczące				nowy i błyszczący

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

d

Hej, jeg hedder Joana. Jeg er polak, og jeg bor i Warszawa.
Cześć mam na imię Joanna Jestem Polką i mieszkam w Warszawie

Jeg kommer fra Poznan, men jeg har også boet i Danmark som barn.
Pochodzę z Poznania lecz mieszkałam też w Danii jako dziecko
da jeg studerede
kiedy studiowałam

Danmark ligger nord for Polen og syd for Norge.
Dania leży na północ od Polski i na południe od Norwegii

Poznan ligger i det vestlige Polen.
Poznań leży w zachodniej części Polski

Ca. 300 kilometer vest for Warszawa og 150 kilometer nord for Wroclaw
Około 300 kilometrów na zachód od Warszawy i 150 kilometrów na północ od Wrocławia

Min lillebror er 18 år gammel. Han bor i Wyszkuw sammen med min mor og min far.
Mój młodszy brat ma 18 lat Mieszka w Wyszkowie wraz z matką i ojcem
storebror
starszy brat
onkel og tante
wujem i ciotką
lillesøster
młodsza siostra
Hun
storesøster
starsza siostra
Hun

Han hedder Peter, og han er er klog og sød, men også lidt irriterende.
Ma na imię Piotr on jest mądry i miły ale też trochę irytujący
dum og irriterende
głupi i irytujący
sød
miły

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl

Proszę uzupełnić brakujące słowa

1. Jeg _____ fra det vestlige Polen.
2. Poznan _____ vest for Warszawa.
3. Radom ligger ca. 100 kilometer _____ for Warszawa.
4. Jeg kommer fra Danmark, _____ ligger nord for Polen.
5. _____ bor jeg i Warszawa.
6. Jeg har et _____ , _____ hus
7. Jeg har en _____ , _____ lejlighed.
8. Jeg har et værelse _____ en familie.
9. Jeg har to _____ børn.
10. Jeg kommer fra Danmark. Jeg er _____ .
11. Jeg _____ boet i Danmark i 3 år.
12. Jeg kommer fra nordsjælland, fra en by som _____ Helsingør.
13. Jeg har _____ 2 år i England.
14. Polen _____ i Centraleuropa.
15. Han kommer fra København. Han er _____ .
16. Hun bor _____ med sin kæreste.
17. Min kæreste er _____ og _____ .
18. Min lejlighed er _____ og _____ .
19. Mit hus er _____ og _____ .

www.hardenfelt.pl

Copyright: Michael Hardenfelt. www.hardenfelt.pl. E-mail: m@hardenfelt.pl